

Tudi Vaš novi plašč od PAULINA

po znano solidnih cenah p. n. učiteljicam zopet na obročno odplačilo
Damska konfekcija PAULIN — Ljubljana, Kongresni trg 5

Naša vas postaja bolj in bolj »terra incognita«. Družbene sile so, ki ji izpreminjajo dan za dnevom njeno podobo in njeno notranjo strukturo. Moti se vsakdo, ki misli, da jo pozna, če živi nekaj let v njeni sredi. Lahko je v tem času mogoče spoznal vsakega posameznega vaščana, njegove gospodarske in duševne posebnosti, kljub temu mu bo ostala vas kot družabna tvorba v svojih razvojnih smerih in možnostih knjiga s sedmimi pečati.

Za to spoznanje je treba vendarle nekaj več kot samo bivanje na vasi in občevanje — četudi vsakodnevno in intenzivno — z vaščani. V zvezi s tem, ki je vsekakor važen sestavni del našega življenja v vaško občestvo, se moramo potruditi, da se lotimo študija vasi po nekem določenem sistemu, ki nam bo — strnjeno — šele nudil pravo sintetično sliko njene gospodarske in socialne zgradbe.

Najdragocenejši dar, ki nam bo vzklik iz tega dela, bo mogoče spoznanje, da vplivajo

na rast ali propadanje posameznikov družabne sile, ki delujejo izven območja posameznikov in da se ti ne morejo delati odgovorne za celo vrsto težkih peripetij v njihovem življenju. Presojati in obsojati življenje poedincev mimo in preko družabnih vplivov zavaja opazovalca v nestvarne podmene in zaključke, ga spravlja v nevarnost, da krično obsoja, kjer bi moral le razumeti ter da na taki nestvarni, subjektivistični prognozi izvaja nepravilne zaključke za svoje delo med narodom. Današnji razgiban tempo v razvoju našega podeželja postavlja nevarne čeri na vsak korak našega dela. Zato pozdravljamo namero učiteljskih pokretašev, lotiti se študija naše vasi z vso resnostjo in po smotretem načrtu, ki jih bo končno pripeljal do pravega gledanja na razmere vasi in na sile, ki spreminjajo njeno lice in tvorbo.

Naj bi jih podpirali vsi mladi po volji in duši izmed našega učiteljstva.

Klic iz tujine

Nad milijon Slovencev je v tujini, nad milijon naših bratov se peha in poti po širnem svetu za borni kruhek, ki ga jim domovina ni mogla dati... Nad milijon naših duš bi skoro pozabili in milijon src bi prenehalo biti za domovino in za nas...

Ogromno število naših izseljencev mora biti za nas ena sama velika skrb, skrb nad vsemi skrbmi, skrb za lastno kri.

Ako zgubimo še to kri, nas bo polovico manj; polovico naše krvi bo steklo in oslabilo bomo.

Dušam hrane, srcam tople ljubezni! Naši izseljenci kličejo, naši bratje prosijo in brez potrebe ni prošnji. Domovina ne sme preko zakona krvi, ki je najvidnejši izraz skupnosti in enakosti enega naroda.

Kakor smo se do sedaj vsako leto, se bomo tudi letos spomnili vseh naših izseljencev 29. novembra. Izseljeniška nedelja bodi posvečena skupni ljubezni in razmišljanju o pomoči bratom v tujini.

Pomoč je nujna, število ogromno, za vsakega v domovini je dovolj dela, ker ima vsak izmed nas enega brata onkraj meje...

Starejši rod, rojen v domači zibelki, sicer tudi v največjem trpljenju ne pozabi svoje domovine, govornice in njenih navad, le mladina je v nevarnosti, da bi utonila v vesolstvu. Ona nas najbolj potrebuje, ona zahteva od domovine svojih staršev pesmi in pravljic o kralju Matjažu in kraljeviču Marku, o Triglavu in Bledu, o Savi in Donavi, njej je treba pokazati veličino domovine, katero zastopajo v tujini njeni starši s tolikim ponosom.

Naš glas

Urednik: V slovo!

Iz prvotne namere, razgibati najmlajše ter jih zainteresirati za aktivno sodelovanje pri reševanju stanovskih problemov (»Glas najmlajših«), smo s prekrstitivno rubriko v »Naš glas« prišli v novo, uspešnejšo fazo pozitivnega ustvarjanja.

Predvsem nam je bil namen, z vsemi sredstvi povečati medsebojno razumevanje in aktivnost vsega članstva; mu vcepiti vero v lastno moč in potrebo po enotnem nastopu ter končno s premagovanjem vseh ovir v sebi in izven sebe, dvigniti v vseh nas razumevanje za veliki smisel življenja ter ogromni pomen borbe in veselega dela, ki bosta potencirala našo odpornost proti vsem neprilikam življenja.

Hočemo, da bo naš program živo prepričanje in trden nazor, ki bo vzrastle iz življenja in našega skupnega hotenja. Zato ga nismo kot dogmatiki fiksirali v sistem, v rubrike po oddelkih, odstavkih in paragrafi.

Poleg reševanja konkretno ekonomskih in stanovsko političnih problemov, t. j. poleg praktične stanovsko-socialne borbe, smo se zavedali važnosti ustvarjanja in izkristaliziranja lastne stanovske ideologije, globoke etične zavesti, na podlagi realistične filozofije. S pomočjo nakazanih problemov smo poskušali ustvariti potrebo po lastnem odgovoru na vsa življenjska in svetovno-nazorska vprašanja, zavedajoč se, da bomo le na ta način našli zvišen in pravičen smoter ter globljo usidranost vsega našega udejstvovanja. Da smo šli pravo pot, dokazuje novo gibanje, nov duh in večja aktivnost vsega članstva v mnogih sreskih društvih.

Moja specialna dolžnost kot prvega urednika obeh gornjih rubrik, je bila vzbuditi s pomočjo tiskane besede v članstvu interes za

sodelovanje. Ta smoter je danes dosežen! Zanimanje za naš pokret je rastlo in še raste od tedna do tedna. Šlo je celo preko meje naše ožje domovine ter vzbudilo pozornost in odobravanje tudi v Beogradu.

V vseh nas dozoreva iz dneva v dan vedno bolj prepričanje, da živimo v času, v katerem le deca do 12. leta in starčki po 80. letu žive staro, brezbrizno in sentimentalno življenje, a vsi ostali ne pripadamo več sebi, temveč dajemo vse svoje najboljši in najplodnejše energije skupnosti, borbi za osvoboditev pred notranjimi in materialnimi ovirami, borbi za človeka dostojno življenje vseh nas in našega ljudstva.

S tem je moja pripravljala uredniška naloga končana. Vsem, ki so me podpirali v stremljenjih in prizadevanjih s pozitivno kritiko, predvsem pa z aktivnim sodelovanjem in diskusijo o tukaj naštetih problemih, izrekam iskreno zahvalo. Prosim vse, da tudi v bodoče vztrajajo pri skupnem delu. Novi uredniški odbor bo s primerno reorganizacijo nadaljeval začeto delo v dosedajni smeri ter omogočil razmah pokreta, ki nastaja.

Resnica je na pohodu in nič je ne bo zadržalo! (Zola) Mi, mladi slovenski učitelji, smo z njo in z nami so vsi tisti, ki jim življenje ni prazna fraza, protekcijsko stremuštvo in egoistično izživljanje, ampak skupna borba za resnico, pravico in boljše budočnost vsega delovnega ljudstva.

Novce, sveže sile slovenskega učiteljstva so na pohodu in ne bo jih več zadrževalo ne hlapčevstvo, ne klečepazenje, ne mehke hrbtenice in ne naše dosedanje polovičarstvo.

Tovariške pozdrave vsem

Bole Šegula Peš.

»Učiteljski tovariš« in njegovo pisanje

Enkrat tedensko dobimo edini slovenski list, ki piše resnično za naš zaničevan učiteljski stan — »Učit. tovariš«. Z užitkom in veseljem ga jemljemo v roke, z zanimanjem ga prečitamo.

Obsežnost lista je omejena, zato pa moramo s tem večjo voljo posvetiti vsi, prav vsi slovenski učitelji, največjo pažnjo kvaliteti. To pa storimo s tem, da pomagamo vsi izpolniti strani in predalčke lista z vsestransko, za današnje razmere najpomembnejšo vsebino.

Torej: na dan! Posebno vi, tam gori iz vaših gorskih lukenj,

vejte nam kakšno pošteno, z debelimi ocvirki zabeljeno. Tam jih imate za ušesi, pa nikar jih ne hranite za boljše čase! Priskočite na pomoč našemu uredniku s kakšno krepko dogodivščino iz vašega socialnega okolja, ki bo vžgala in dala misliti, globlje — vsem.

Posebno pozornost posvečajmo uvodnikom. Ne dolgo! Kvečemu cel stolpiček, zato pa tem bolj udarno, brezobzirno resnično. Vstran rokavice in bojažljivo mehko! Kdor ne prenese trdih besed, naj se potuhne pod odejo. Za vsak primer pa naj pomoli na zrak samo nos, da ga lastni smrad ne zaduši.

Za uvodnikom pridejo drugi članki, realistično-filozofski, socialno-ekonomski, stanov-

ske-politični, strokovno-borbeni, sodobni, trdi-odločni. Kratka dejstva, ugotovitve, nakazani problemi. To bodo vsi prebrali, vsi premislili!

Vsi sotrudniki, posebno mi mladi; držimo se načela grobe stvarnosti. Poleg cankarškega čustvovanja, poleg šavovskega izražanja (po Shaw-u), poleg realno-filozofskega spraševanja in ugotavljanja »zakaj in čemu«, prikazimo temeljito tudi naša blatna in prozaična tla.

Starejši tovariši, ne pozabite podlistkov, tako od ledvic povedanih. Takšne mi mladi radi čitamo, na koncu pa se prav krepko odahujemo: »Dobro mu jo je zagoledel! Sem spadajo tudi poprašte anekdote starih učiteljskih originalov. Takšne nas prijetno ščegečejo. Geslo bodi: »Vsak teden eno!« Razumljivo je, da pridejo le takšne »šolske« v

poštev. Saj jih vsi nebroj doživljamo, v šoli drug drugemu pripovedujemo in nato — pozabimo. — Če se pri tem kakšna vesela resnično posreči, da se ji nasmeješ od srca, bo vsaj en sončni žarek v naši vsakodnevni puščobi, ki bo pomagal k boljši prebavi in prijaznejšemu licu.

Tovariši, tajniki! Napovedujte zborovanja kratko, jedrnat! Isto naj velja tudi za poročila o poteku zborovanj. Samo z izvlečki nas presenetite: krepki in možati sklepi, pametne resolucije in podobno. To bomo vsi prebrali, vsi vedeli!

Torej: uvidevnost in zopet uvidevnost, prostor je omejen. Itd., itd. in dovolj, da ne zapredem v dolgovestnost. Sicer jo dobim od kritičnih čitateljev še sam po buči.

Pa še drugi kaj!

Darevič.

Sq

Vzgajajmo svoj ponos!

Stoj, kot drevo brez zavetja!
Višji si, bolj te pretresa vihar,
višji si, bližji nebeski ti žar,
dalj gre, oko — —

Oton Zupančič.

Ne prilizujmo in ne laskajmo se nikomur!

Ne uklonimo se nepravilnim zahtevam in nazorom!

Ne dajmo se zlomiti usodi, sovražnemu življenjskemu viharju!

Nikoli ne prelomimo dane besede!

Ne precejnjamo samega sebe in ne podcenjujmo drugih!

Zaničujmo vsako laž, vsako zahrbtno denunciacijo!

Postavimo se vedno iz oči v oči svoje-mu nasprotniku ter ne napadajmo nikdar strahopetno od zadaj!

Ostajajmo vedno zvesti sami sebi in ne posnemajmo kot slabiči druge!

Pismo učiteljice začetnice

Tako tihi smo, nihče izmed nas ne pove ničesar. Kaj je vzrok naši molčečnosti? Morda bi kdo mislil, da smo srečni, zadovoljni — da smo se končno zabubili in s tem napravili križ nad svojim življenjem, ki je resnično življenje. Prepričana sem, da govorim v imenu vseh učiteljic-začetnic. Le premilo bom orisala stanje, v katerem se nahajamo. Toda beseda bo spregovorjena in morda mi bo kdo sledil in spopolnil vrzeli, ki jih bo premnogo.

Pet let, kaj še, štirinajst let smo prebili v šolskih klopih. Lepi cilji so blesteli pred nami, ko smo stopili na učiteljske. Leta najhujšega premagovanja so minula. Ni nam bila not z rožami posuta vseh pet let. Trpljenja polni trenutki so bili pozabljeni, premagali smo jih zgolj iz ljubezni do zvišenega poklica. Biti učitelj, učiteljica, se nam je zdelo zajeti vso poezijo najčistejši ljubezni, ki jo bomo delili nam prepuščenim malčkom. Čustvovati z njimi, jim vzbujati v dušah samozavest in v sreih moč, da bodo smelo kljubovali vsem vihram življenja — kako sveta naloga!

Medtem pa so prihajala od doma pisma polna tožb in jadicovanja: — Ne morem ti več pošiljati denarja... Kmečko dekle, ki je prišlo študirat v daljno mesto, je bilo izročeno na milost in nemilost doma. Stanovanje je morala iskati pri gospodinjah, ki so se zadovoljile s plačilom v živilih. Le redkokdaj so bile te »dijaške mačehe« zadovoljne. Z velikim trudom spravljena živila so se jim zdeli kot miloščina. Doma so delale vse leto sestre in brat za gospodično, ki je seveda bila bolj oblečena in še delala ni. Kolikokrat je morala slišati trpko očitjanje, češ: Vsi delamo samo za njo! Uboga mati, katero so največkrat

zadele take besede, je tolažila: Bo že povrnila, ko bo končala šolo in bo dobila službo.

Minila so leta, žrtve so bile pozabljene, toda ne brez vprašanj: Kdaj nam bo povrnila?

Končno se je njeno ime pomešalo med srečnejše, ki so dobili službo. Hvala Bogu! Napočil je čas, ko bo lahko vrnila vse vsem, ki so jo podpirali, najbolj pa materi, ki je s tolikimi žrtvami pripomogla hčerki do kruha. Materi se je odvalilo veliko breme z ramen, hčerki pa je zrastle nova trdna zavest, da bo lahko vračala tem zgaranim rokam, ki so toliko let delale in skrbele za njo. V duhu si je slikala bodoče življenje v samotni gorski vasi z materjo pri sebi.

Pa ni bilo tako. Daleč od doma je. Sree se ji krči od bolečine, ko piše materi in se ji vedno in vedno opravičuje, da ta mesec ne more poslati. Vso revščino ji razodene, kdo drugi bi jo bolj razumel, kakor mati? Upanje, ki je tako trdno stalo pred njo, se zdaj maje in ruši. Saj komaj vzdržuje sama sebe z borimi 850 dinarčki. Bije in tolče dan za dnem in šteje, kdaj bo prvi v mesecu.

Nahaja se pogostoma v pomanjkanju duševne hrane. Tako zapada v pasivni pesimizem. Samoizobrazba, katere potrebo občuti vsak dan, tiči na eni točki. Kljub najboljši volji ne gre naprej. Saj se mora odreči knjigam, ki so tolikim tihe, najzvestejše prijateljice, odreči se jim mora zato, ker nima dovolj sredstev, da bi si jih nabavila. Revije in časopisi niso zanj, ker so predragi.

Tako tičimo vsak v svojem kraju, daleč drug od drugega in vsak prenaša težo življenja z bridkim vprašanjem: Ali bo bolje? K-a.

Splošne vesti

SNOVANJE PODPORNEGA FONDA SE NADALJUJE.

Skupščina sklne soglasno, da prispeva vsak član za podporni fond 10 din, ki naj jih plača kot enajsti obrok meseca julija.

Sresko društvo Brežice.

Soglasanje in dobra volja članstva, ki je vladala ves čas skupščine, se je pokazala tudi v tem, da se je brez debate in soglasno sklenilo darovati znesek 3 din mesečno za podporni fond.

Sresko društvo Konjice.

Soglasno se sklne prispevati mesečno 2 din za podporni fond.

Sresko društvo Laško.

Soglasno je bilo sklenjeno, da plača vsak član mesečno 2 din v fond za zaščito članstva — 1 din se izroči sekciji, 1 din pa obdrži sresko društvo.

Sresko društvo Sv. Lenart.

Mase ne bodo nič manj pridobljene s poštenim političnim delom, nego so z demagožtvom.

Masaryk.

EKSKURZIJA UČITELJSTVA NA SVETOVNO RAZSTAVO V PARIZ

Ekskurzijski odsek JUU sekcije za dravsko banovino bo organiziral za učiteljstvo in po njih vpeljane sorodnike in znanke 12 dnevnih potovanje na svetovno razstavo v Pariz v prvi polovici meseca julija 1937. Tja grede bi potovali preko Švice, nazaj grede preko Italije. Med potjo si bomo ogledali posamezna mesta in njihove zanimivosti. Posebno pažnjo bo odbor pri organizaciji poklanjal pedagoškim in kulturnim ustanovam. Podrobnosti za enkrat še ne moremo objaviti, sporočamo pa približno ceno in upamo, da ne bo prekoračena. Stroški za potovanje, prehrano, stanovanje, ogled razstave itd. so preračunani na 2200 din.

Ta znesek morejo prijavitelci plačati v mesečnih obrokih à 275 din od decembra do vključno julija 1937. Prijavni rok je do 15. decembra t. l. Naknadne prijave bomo upoštevali le po možnosti. Če se bo do najavljenejega roka prijavilo zadostno število udeležencev, bomo vsem poslali v podpis prijavnico in čke Učit. hranilnice in posojilnice v Ljubljani, kamor bodo nakazovali mesečne obroke. Istočasno s podpisom prijavnice bodo morali prijavitelci plačati tudi prvi obrok. Ostale podrobnosti bodo sledile v prihodnjih številkih »Učit. tovariša«. Prijave: EO pri JUU v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.